

การศึกษาเชิงวิจารณ์ความคิด เรื่องกรรมในปรัชญาอินเดียสายอัสติกะ

นายณรงค์ วงษ์อุดม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาปรัชญา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2526

ISBN 974-561-994-9

007711

I16558509

A CRITICAL STUDY OF THE CONCEPTS OF KARMA IN ORTHODOX
INDIAN PHILOSOPHY

Mr. Narong Wongudom

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Philosophy
Graduate School

Chulalongkorn University

1983

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาเชิงวิจารณ์ความคิด เรื่องกรรมในปรัชญาอินเดีย
สายอัสติกะ
ชื่อนิติคุณ นายณรงค์ วงษ์อุทม
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร ฌ รังษี
ภาควิชา ปรัชญา
ปีการศึกษา ๒๕๒๕

จุดมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้คือ เพื่อจะได้เรียนรู้ถึงทรรศนะเรื่องกรรมซึ่งเป็นหลักคำสอนสำคัญประการหนึ่งของปรัชญาอินเดียสายอัสติกะ และเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นถึงความคล้ายคลึงกันและความแตกต่างกันของหลักคำสอนดังกล่าวในปรัชญาาระบบต่าง ๆ ในสายอัสติกะ

จากการศึกษาริเคราะห์ทำให้พบว่า ในหลักคำสอนเรื่องกรรมของปรัชญาอินเดียสายอัสติกะระบบต่าง ๆ นั้นเป็นแนวความคิดที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งชี้ให้เห็นว่ากฎแห่งกรรมมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับชีวิตมนุษย์ ถึงแม้ว่าในแนวความคิดเรื่องกรรมนั้นจะแตกต่างกันไปในรายละเอียดก็ตาม แต่แนวความคิดส่วนใหญ่แล้วคล้ายคลึงกันมากในหลักการใหญ่ ๆ

ปรัชญาอินเดียสายอัสติกะระบบต่าง ๆ นั้นเห็นพ้องกันว่ากฎแห่งกรรมเป็นกฎแห่งเหตุและผล เป็นทั้งกฎธรรมชาติและกฎทางศีลธรรม ในแง่ที่เป็นกฎธรรมชาติกฎนี้ยืนยันว่า ทุกสิ่งทุกอย่างย่อมเกิดขึ้น เป็นไปตามอำนาจของเหตุปัจจัยในแง่ที่เป็นกฎทางศีลธรรม กฎนี้มีหลักกว้าง ๆ ว่า ผลย่อมสอดคล้องกับเหตุ ผู้ทำกรรมดีย่อมได้รับผลดี ผู้ทำกรรมชั่วย่อมได้รับผลชั่ว บุคคลจะเป็นอะไรและอย่างไรขึ้นอยู่กับกรรมหรือการกระทำของตนเอง เมื่อมนุษย์มีเสรีภาพในการกระทำมนุษย์ก็ต้องรับผิดชอบต่อการกระทำนั้น ส่วนผลของกรรมนั้นย่อมเป็นไปตามกรรมดีและกรรมชั่วที่ใดก็กระทำไว้ แต่ปรัชญาสายอัสติกะ

ส่วนใหญ่เชื่อว่าผู้ที่จะคลั่งคลาได้ผลของกรรม เป็นไปตามกรรมที่แต่ละคนได้กระทำมานั้น คือ พระผู้เป็นเจ้า

สำหรับแนวความคิดที่มีความสัมพันธ์กับเรื่องกรรม เช่น เรื่องการติดข้องนั้นปรัชญาฮินดูเตยสายอัสติกะระบบต่าง ๆ มีความเห็นที่คล้ายคลึงกันว่าอริยาเป็นสาเหตุแห่งการติดข้องและการเวียนว่ายตายเกิด การเกิดใหม่มีความสัมพันธ์กับกรรมที่บุคคลนั้นได้กระทำไว้ โดยกรรมที่กระทำไว้ในชีวิตปัจจุบันจะเป็นตัวผู้กำหนดว่าบุคคลจะไปเกิดใหม่ในที่หรือสภาพที่ดีหรือไม่ดี ส่วนความหลุดพ้นปรัชญาฮินดูเตยสายอัสติกะมีความคิดที่คล้ายคลึงกันว่าความหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง เป็นสิ่งที่ เป็นจุดหมายปลายทางของชีวิตและ เป็นสิ่งที่ เป็นไปได้ และสามารถบรรลุถึงได้ด้วย การปฏิบัติอย่างเข้มงวด (ตบะ) อย่างไรก็ตามวิธีปฏิบัติ เพื่อความหลุดพ้นและสถานะแห่งความหลุดพ้นแต่ละ ระบบก็มีทรรศนะแตกต่างกันบ้างในรายละเอียด

กล่าวโดยสรุป จากการวิจัยเรื่องนี้ทำให้พบว่า หลักคำสอนเรื่องกรรม เป็นหลักคำสอนที่สำคัญ ซึ่งหลักคำสอนเรื่องปรัชญาฮินดูเตยสายอัสติกะมีความ เห็นสอดคล้องกันในหลักใหญ่ ๆ แต่แตกต่างกันในรายละเอียดบางประการ

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title A Critical Study of the Concepts of Karma in
 Orthodox Indian Philosophy

Name Mr.Narong Wongudom

Thesis Advisor Associate Professor Sunthorn Na-Rangsi,Ph.D

Department Department of Philosophy

Academic Year 1982

The purpose of this research is to study the concept of karma, one of the significant concepts of orthodox Indian Philosophy. A comparison has been made to show the similarities and differences of this concept in many systems.

The result of a critical and analytical study reveals that the doctrine of karma is one of the significant teachings of orthodox systems of Indian philosophy which shows that the law of karma has closely related to a man's life. Although the explanations of this law are different in regard to some particular details, yet they are similar in general considerations.

All orthodox systems agree that the law of karma, as the law of cause and effect, is both the law of nature and the law of morality. As a natural law it maintains that everything comes into being according to the nature of its cause. In

its status as the law of morality it has a general rule that the result of a man's action is always in accord with its cause, i.e. to do good is to receive good and to do evil is to receive evil. What and how a man will be depending on what he did in the past and is doing at present. A man is free to act according to his will, but he is to be responsible for what he has done. The nature of his action-either good or bad-will determine its result. But most of the orthodox systems believe that it is God who gives good or bad result to the performer of good or evil karma.

With regard to other concepts related to the concept of karma such as bondage etc., all orthodox systems of Indian philosophy subscribe to the same view that Avidyā is the cause of bondage and transmigration. Rebirth conforms to karma which a person has done. The present karma will determine his future birth, either good or bad. Concerning the concept of liberation, all orthodox systems agree that liberation, the absolute negation of pain, is the final aim of life; it is made possible by austere practice. However, the way of practice and the nature of liberation in one system may be slightly different from those of other systems in some particular details.

To conclude, this research has revealed that karma is one of the significant doctrines of all orthodox systems of Indian philosophy. They agree on general aspect of the law and differ in some particular details.

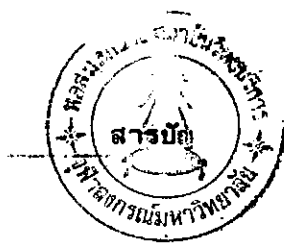
วิทยานิพนธ์เล่มนี้จะสำเร็จเป็นรูปเล่มขึ้นมาได้ หากไม่ได้รับความกรุณาจาก ท่านรองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร ณ รังษี ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของ ผู้เขียนและเป็นผู้สั่งสอนให้ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาอินเดียด้วย ท่านได้กรุณาช่วยเหลือให้คำแนะนำในการค้นคว้าตำราต่าง ๆ และวิธีการเขียน ตลอดจนสละเวลาอันมีค่าตรวจทาน แก้ไขเนื้อหาสาระและถ้อยคำการใช้ภาษาในวิทยานิพนธ์เล่มนี้โดยละเอียด นอกจากนี้ท่าน ยังได้ให้ความเมตตา ให้คำปรึกษา ข้อแนะนำต่าง ๆ แก่ผู้เขียนในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ มาโดยตลอด ผู้เขียนรู้สึกสำนึกในพระคุณของท่านเป็นอย่างยิ่งและใคร่ขอกราบขอบพระคุณท่าน ไว้ในโอกาสนี้ด้วย

อนึ่งผู้เขียนใคร่ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านในภาควิชาปรัชญาที่ได้กรุณา ให้ความรู้วิชาปรัชญาและให้กำลังใจแก่ผู้เขียนจนเป็นผลสำเร็จขึ้นมา

นอกจากนี้ผู้เขียนใคร่ขอขอบคุณอาจารย์อติศักดิ์ ทองบุญ แห่งราชบัณฑิตยสถาน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการพิมพ์ตำราค้นคว้าและให้คำปรึกษาอันมีประโยชน์อย่างยิ่งจน วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จเรียบร้อยดี และขอขอบคุณกัลยาณมิตรที่ได้ให้กำลังใจตลอดมา

ความผิดพลาดใด ๆ ที่ผู้เขียนได้เสนอในเชิงปรัชญา ผู้เขียนขอน้อมรับผิด แต่เพียงผู้เดียว ส่วนความดีและคุณประโยชน์ใด ๆ ที่มีอยู่ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียน ขอมอบให้กับบิดาและมารดาซึ่งเป็นผู้ให้ความอุปการะ ให้ความรัก แก่ผู้เขียนมาโดยตลอด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
บทที่	
บทนำ	1
1 แนวความคิดเรื่องกรรมในปรัชญาพระ เวท	4
2 แนวความคิดเรื่องกรรมในปรัชญาอุปนิษัท	29
3 แนวความคิดเรื่องกรรมในปรัชญาภคคีตศา	49
4 แนวความคิดเรื่องกรรมในปรัชญาละมณทัณฑ	75
5 การวิเคราะห์ เปรียบเทียบแนวความคิดเรื่องกรรมในปรัชญาอินเดีย	
สายอัสติกะ	129
6 บทสรุปและข้อ เสนอแนะ	141
บรรณานุกรม	145
ประวัติการศึกษา	147

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ปรัชญาอินเดียได้แสดงให้เห็นทรรศนะต่าง ๆ ทางปรัชญาของนักคิดชาวอินเดีย ทั้งนักคิดสมัยโบราณและสมัยใหม่ ลักษณะอันกว้างขวางในทางแนวความคิดของปรัชญาอินเดียจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่แสดงให้เห็นถึงความอดสาหะในการแสวงหาความจริง เต็มไปด้วยความตั้งใจไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรคใด ๆ แม้ว่าปรัชญาอินเดียจะมีหลายลัทธิ ซึ่งมีทรรศนะที่ผิดแผกแตกต่างกันออกไปก็ตาม แต่ละลัทธิก็ต้องเอาใจใส่ศึกษาคำสอนและแนวความคิดเห็นของลัทธิอื่น ๆ อย่างรอบคอบและไม่สรุปความคิดเห็นของลัทธิอื่นอย่างเลื่อนลอย

แนวความคิดเรื่องกรรม ก็เป็นปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งที่ได้มีการอภิปรายโต้แย้งกันอย่างกว้างขวางในปรัชญาทุกระบบของปรัชญาอินเดีย เนื่องจากปรัชญาอินเดียเป็นปรัชญาชีวิต แนวความคิดเรื่องกรรมก็เป็นแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับชีวิต กฎแห่งกรรมซึ่งมีลักษณะเป็นกฎแห่งเหตุและผลรวมทั้งกฎแห่งศีลธรรมด้วย จึงมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตของเทวดา มนุษย์ และสัตว์ บุคคลกระทำความชั่วเช่นไรก็ย่อมได้รับผลของกรรมที่ตนเองทำไว้ คนที่กระทำดีย่อมได้รับผลดีตอบแทน คนที่กระทำชั่วย่อมได้รับผลชั่วตอบแทน เมื่อมนุษย์ต้องมาเกี่ยวข้องกับกรรมจึงทำให้เกิดการดิ้นรนก็ต้องมีการเวียนว่ายตายเกิดต่อเนื่องกันไป การดิ้นรนและการเวียนว่ายตายเกิดทำให้เกิดความทุกข์ มนุษย์จึงหาวิธีที่จะให้หลุดพ้นจากความทุกข์นั้นคือการบรรลุมะกษะ ดังนั้นปรัชญาอินเดียสายอัสติกะจึงมีแนวความคิดในเรื่องกฎแห่งกรรมว่า กฎแห่งกรรมได้สร้างความเป็นระเบียบของโลก สร้างความมีหน้าที่ ความรับผิดชอบ การกระทำที่ถูกต้องและผิดนั้นมีทั้งในหมู่เทวดา มนุษย์ และสัตว์ กฎแห่งกรรมเป็นกฎที่อัมรรวซึ่งคุณค่าทางศีลธรรม คุณค่าของกรรมดีกรรมชั่วซึ่งมนุษย์ทำไว้ย่อมไม่สูญหายไปไหน เช่นเดียวกับกฎของพลังงานที่มีอยู่ในวัตถุหนึ่งเอง แนวความคิดเรื่องกรรมจึงช่วยให้เราสามารถอธิบายความแตกต่างกันในบุคคลลักษณะ

ของบุคคล เช่นบางคนเกิดมามีความสุข บางคนมีความทุกข์ บางคนฉลาด บางคนโง่งง เหล่านี้เราไม่สามารถอธิบายได้ด้วยความรู้เท่าที่ได้พบเห็นในปัจจุบันเท่านั้น บางคนทำความดีแต่กลับได้รับความทุกข์ บางคนทำความชั่วแต่กลับได้รับความสุข เราจะอธิบายความแตกต่างระหว่างบุคคลในแง่ของการกระทำของเขาและผลของกรรมที่เขาได้รับไม่เหมือนกันในชีวิตนี้ได้อย่างไร ดังนั้นการกระทำทุกอย่างทั้งที่เป็น อดีต ปัจจุบัน และอนาคต ย่อมให้ผลอันควรแก่สถานะของมัน ทั้งในชีวิตนี้และชีวิตหน้าต่อบุคคลที่กระทำกรรมนั้น เพราะฉะนั้นความคิดเห็นในแง่ดีนั้น เกิดขึ้นโดยความเชื่อในกฎของกรรมและผลของกรรมเท่านั้น ปรชญาอินเตียสายอัสติกะนี้ก็ได้เสนอทฤษฎีต่าง ๆ ในเรื่องของกรรมไว้ว่ามีความเกี่ยวข้องกับปัญหาด้านอื่น ๆ อีกหลายด้าน จึงน่าจะได้รับการพิจารณาถึงทฤษฎีเหล่านี้ว่ามีอย่างไร

ความมุ่งหมายในการวิจัย

๑. เพื่อทราบแนวความคิด เรื่องกรรมในปรชญาอินเตียสายอัสติกะว่ามีลักษณะสำคัญอย่างไรบ้าง
๒. เพื่อให้ทราบว่าแนวความคิดในเรื่องนี้มีความเกี่ยวข้องกับแนวความคิดเรื่องอื่น ๆ เช่น อริทยา เสรีภาพ จริยศาสตร์ และโมกษะอย่างไรบ้างหรือไม่
๓. เพื่อให้รู้สภาวะที่แท้จริงของชีวิตมนุษย์ตามทฤษฎีของปรชญาอินเตียสายอัสติกะที่เกี่ยวกับกรรมว่ามีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร
๔. เพื่อเปรียบเทียบแนวความคิดเรื่องนี้ของปรชญาอินเตียสายอัสติกะระบบต่าง ๆ ว่ามีความแตกต่างหรือเหมือนกันอย่างไร

คำสำคัญ กรรม ปรชญาอินเตีย อัสติกะ

แนว เหตุผลทฤษฎีที่สำคัญหรือสมมุติฐาน

เรื่องกรรม เป็นแนวความคิดที่สำคัญ เรื่องหนึ่งในปรชญาอินเตียสายอัสติกะ แนวความคิดเรื่องนี้อาจแสดงให้เห็นถึงกระบวนการของชีวิตและทำให้เข้าใจคำสอนเรื่องอื่น ๆ ของปรชญาอินเตียสายนี้ได้ดียิ่งขึ้น

วิธีใช้ในการวิจัย

๑. วิจัยจากเอกสาร โดยวิธีเก็บข้อมูลจากตำราปรัชญาอินเดียฉบับต่าง ๆ ทั้งฉบับปฐมภูมิและทุติยภูมิ
๒. วิเคราะห์เปรียบเทียบ วิจารณ์ และสรุปข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการค้นคว้า

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้

๑. ทำให้เข้าใจ เรื่องกรรมของปรัชญาอินเดียสายอัสติกะได้ถูกต้องและเห็นความสัมพันธ์กับปัญหาอื่น ๆ เช่น จริยศาสตร์ การศึกษอง โภกษะ
๒. ทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างกรรมกับการให้ผลของกรรมตามทรรศนะของปรัชญาอินเดียสายอัสติกะ
๓. ทำให้มีความเข้าใจวิธีการดำเนินชีวิตของชาวฮินดูซึ่ง เชื่อเรื่องกรรมตามคำสอนในศาสนาของตนได้ดียิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย